

Mérlegen a vidék: társadalmi felzárkózás vagy leszakadás?

Tapasztalatok a dél-hevesi térségből

Bogárdi Tünde doktorandusz, SZIE EGYRTDI
Nagyné Dr. Molnár Melinda egyetemi docens, SZIE RGVI

Titanic-hasonlat (Forgács István)

kulcskérdésként merül fel a leszakadó térségek
hátrányos helyzetű társadalmának felzárkóztatása

számos, egyébként alapvetően jó helyzetfeltárásból
kiinduló stratégia

↓ de!

a deklarált célok elérése
ma még meglehetősen távolinak tűnik

→ településszintű elemzés

A kutatási mintaterület: Átány

- 1500 fős község
- „a kétarcú Átány”
 - fejlett intézményrendszer
 - gazdasági, társadalmi és környezeti erózió
- a hátrányos helyzet, a társadalmi felzárkózás etnikai színezetű probléma

Pozíció Magyarország térképén

é. sz. 47° 36' 58", k. h. 20° 21' 49"

Pozíció Heves megye térképén

Átány szívesen és nem szívesen lakott utcái

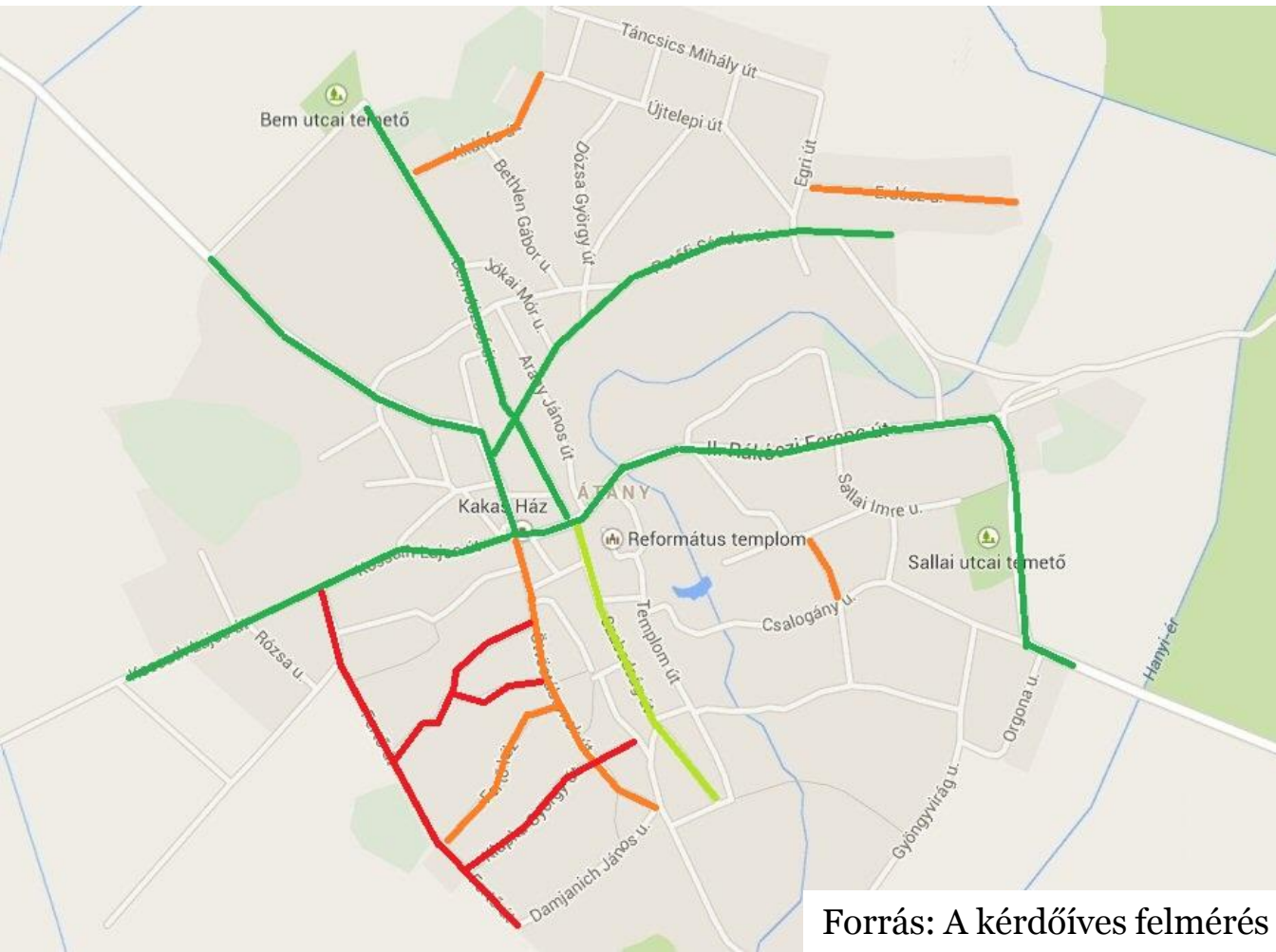

- nem szívesen (magas említésszám)
- nem szívesen (alacsonyabb említésszám)
- szívesen (alacsonyabb említésszám)
- szívesen (magas említésszám)

Miért nem lakna az Ön által említett utcában semmiképp sem?

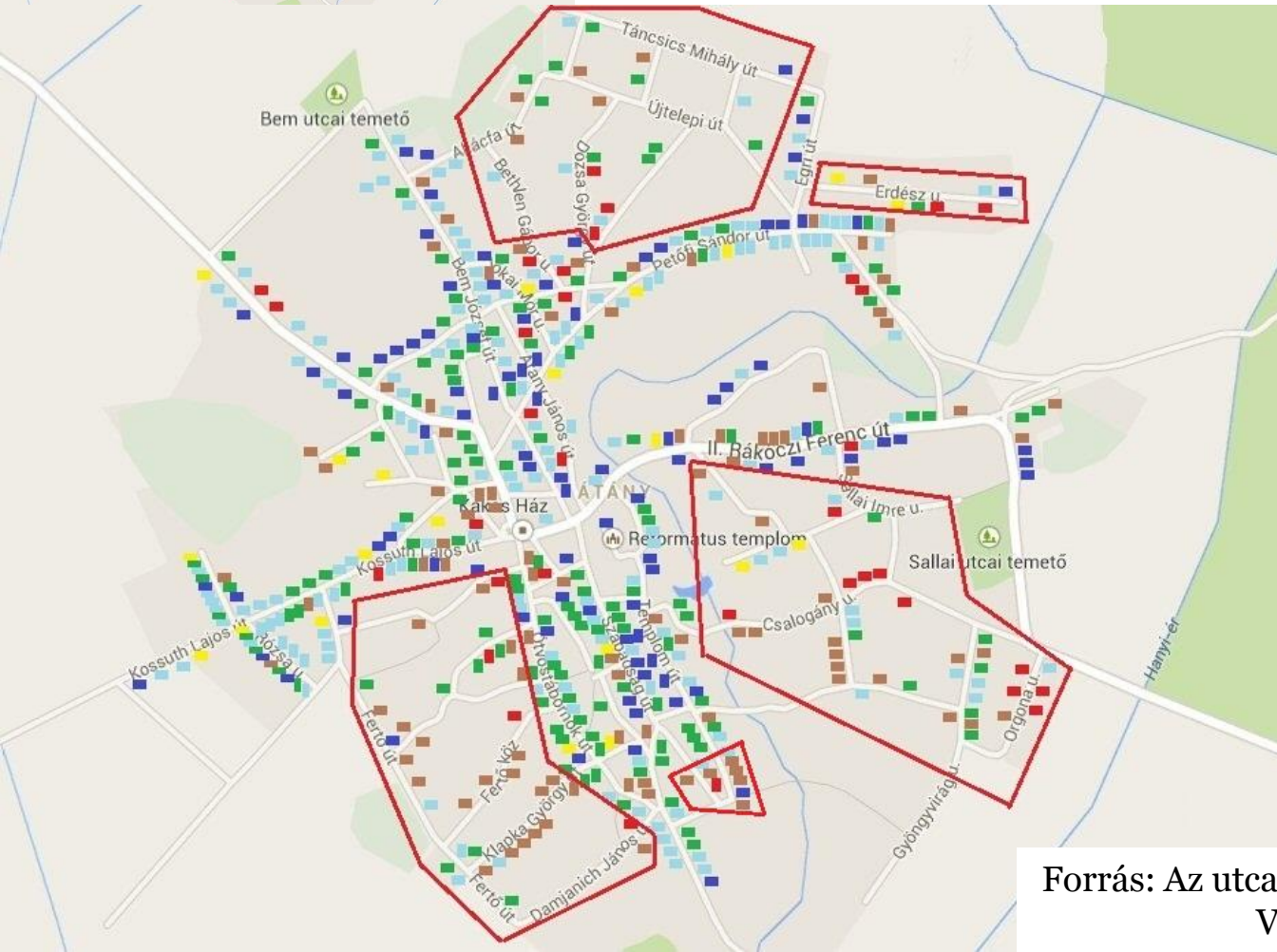
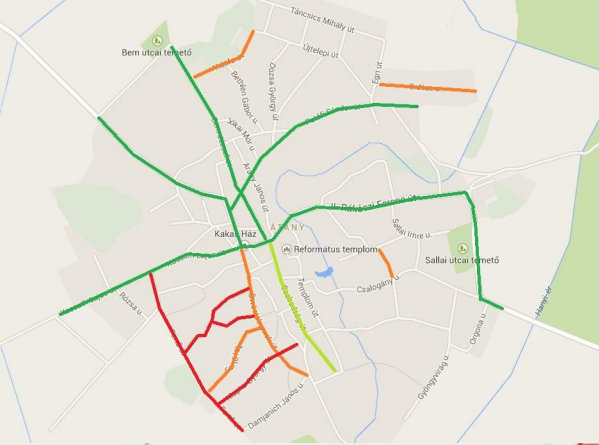

Átány szívesen és nem szívesen lakott utcái

- nem szívesen (magas említésszám)
- nem szívesen (alacsonyabb említésszám)
- szívesen (alacsonyabb említésszám)
- szívesen (magas említésszám)

A település amortizációja

- romház
- rendezetlen, lakatlan
- rendezetlen, lakott
- régi építésű, valamelyest rendezett
- régi építésű, rendezett
- új építésű, rendezett

Forrás: Az utcakép-elemzés alapján szerkesztette Vitéz Bálint – Bogárdi Tünde, 2014

Térbeli és társadalmi elkülönülés, leszakadás

	Társadalmi szerkezet	Térbeli szerkezet	Társadalmi leszakadás
Múlt	szimbiotikusan együtt élő egészséges paraszttársadalom + cigány közösség	falumag + Mákos-telep	—
Jelen	megszűnik a szimbiotikus együttélés: fél-életet élő „paraszttársadalom” + leszakadt cigány társadalom	„15 gettósodott falurész”	×

Probléma-percepció

a település problémái

107 válaszadó → közülük 101 nevezett meg **települési** problémá(ka)t

összesen: 151 említés

54 említés: közrend, közbiztonság

34 említés: cigányság

32 említés: munkanélküliség

helyi cigányság problémái

A helyi cigányság problémái és a helyi cigánysággal kapcsolatos problémák

Kormányzati válasz: Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia (2011)

Beavatkozási területek:

- Gyermek jól-lét
- Oktatás, képzés
- Foglalkoztatás
- Egészségügy
- Lakhatás
- Bevonás, szemléletformálás, diszkriminációs jelenségek elleni küzdelem

A stratégia buktatói

- „túl tudunk-e lépni a sztereotípiákon, vagy ezeket szajkózzuk tovább, kisebb-nagyobb indulattal, mindkét oldalon” (L. Ritók Nóra, 2011)
- eltolódó hangsúlyok
- projektszemlélet
- humánerőforrás-hiány

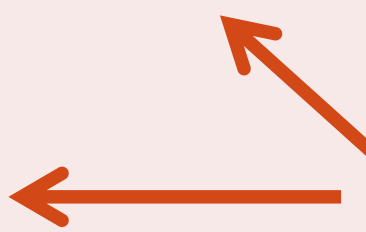
Mit lehet(ne), mit kell(ene) tenni?

Töredék-társadalom

Van-e értéke?	nem gyökértelen (kötődik, megvan a társadalmi lenyomata egy együttélésre alkalmas közösségnek)	van ambiciózus mag	fiatalok
Tennivaló	építeni a gyökerekre, előhívni a még működő társadalmi együttélés lenyomatát	HGF	sokrétű legfontosabb: perspektívát adni

Mit lehet(ne), mit kell(ene) tenni?

Töredék-társadalom

Van-e értéke?	nem gyökértelen (kötődik, megvan a társadalmi lenyomata egy együttélésre alkalmas közösségnek)	van ambiciózus mag	fiatalok
Tennivaló	építeni a gyökerekre, előhívni a még működő társadalmi együttélés lenyomatát	HGF 	sokrétű legfontosabb: perspektívát adni